

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/84/2022
Identifikačné číslo spisu:	3816208529
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3816208529.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. A. V., narodenej XX. Q. XXXX, A. S. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Hujíkom, Prievidza, Hviezdoslavova 3, proti žalovanému 1/ Y. I., narodenému X. R. XXXX, A. S. XXX, žalovanej 2/ Q. I., narodenej X. B. XXXX, A. S. XXX, obom zastúpeným advokátkou JUDr. Janou Bezákovou, Prievidza, Bakalárska 6, o určenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11C/130/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. mája 2021 sp. zn. 27Co/73//2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému 1/ a žalovanej 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 2. júna 2020 č. k. 11C/130/2014-551 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala určenia, že „na nehnuteľnosti v k. ú. A. S., zapísanej v katastri nehnuteľností vedeným Okresným úradom Prievidza, katastrálnym odborom v LV č. XXXX, parc. CKN č. XXXXX/X - ostatná plocha vo výmere 405 m², viazne vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu peši i povozmi cez túto nehnuteľnosť pre vlastníka nehnuteľnosti v k. ú. A. S., zapísaných v katastri nehnuteľnosti vedenom Okresným úradom Prievidza, katastrálnym odborom v LV č. XXX, rodinný dom s. č. XXX na parc. CKN č. XXXXX, parc. CKN č. XXXXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 295 m², parc. CKN č. XXXXX/X - orná pôda vo výmere 166 m²“.

1.1. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že žalobkyňa je vlastníčkou rodinného domu č. XXX na parc. CKN č. XXXXX, ktorý nadobudla na základe kúpnej zmluvy v roku 1989 od Y. I. I.. Od kúpy rodinného domu chodila do rodinného domu cez parc. CKN č. XXXXX, ktorá patrila v tom čase Lesom SR š. p.; pozemok bol verejne prístupný až do roku 2015, kedy ho kúpili žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „žalovaní“). Žalobkyňa v žalobe aj počas konania tvrdila, že ona a jej právni predchodcovia používali ako prístupovú cestu k nehnuteľnostiam cestu cez parcelu CKN č. XXXXX, a to už pred II. svetovou vojnou a tiež v dobe, keď jej právny predchodca postavil na základe stavebného

povolenia v roku 1937 rodinný dom. V priebehu konania zadovážila archívnu dokumentáciu, z ktorej podľa nej vyplýva, že už v roku 1869 rodičia svedka Y. I. I.I. bývali na tomto mieste. Podľa žalobkyne musela existovať dohoda alebo súhlas vlastníka pozemku, ku ktorému sa domáha určenia práva prechodu, inak by sa výkon práva nerealizoval. Archívna dokumentácia z obce A. S. z roku 1876 nepotvrdila, že rodina I.I. užívala nehnuteľnosti tak, ako tvrdila žalobkyňa. Ani výpoveď svedka Y. I. I. podľa názoru súdu prvej inštancie nepreukázala, že on, jeho rodičia, Ľ. I. a jeho rodina užívali sporný pozemok ako vlastný v domnienke, že im patrí, týmto pozemkom chodili do svojho rodinného domu, ale ním chodili aj iní občania, lebo iná cesta nebola možná, ani peši ani povozmi. Z listiny, ktorou Ľ. I. požiadal dňa 5. apríla 1937 Obec A. S. o stavebné povolenie na stavbu domu, podstatné skutočnosti nevyplynuli. Z výpovedí svedkov Q. vyplýva, že rodina I. a Q. vedela, že chodili cez sporný pozemok vo vlastníctve D. (právneho predchodcu žalovaných). Z vyššie uvedených dôkazov podľa názoru prvoinštančného súdu vyplynulo, že nemohlo vzniknúť právo vecného bremena prechodu vydržaním cez parc. CKN č. XXXXX/X, lebo rodina I., Q., ale aj iní občania síce chodili cez tento pozemok (cestu) ako prístup k rodinným domom, ale vedeli, že pozemok patrí do vlastníctva rodiny D., ktorá súhlasila, aby týmto pozemkom občania chodili. Svedkovia B. V., Y. B. J., Y. V., Š. N. potvrdili, že sa chodilo cez sporný pozemok, chodili ním aj iní občania, lebo nemali ohradené pozemky a chodili aj cez pozemky, ktoré im nepatrili. Dôkazy, ktoré predložila žalobkyňa, nemajú podľa súdu prvej inštancie „majetkovú hodnotu“, zákonom požadovanú silu, preto uzatváral, že právni predchodcovia žalobkyne a žalobkyňa vedeli, že pozemkom, ktorým chodili k svojim nehnuteľnostiam im nepatrí, používali ho ako prístupovú cestu, pokiaľ by im aj súhlas na používanie tohto pozemku rodina D. dala, z uvedeného nie je možné vyvodiť, že došlo k vydržaniu práva prechodu cez tento pozemok, preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods.1 v spojení s § 262 ods.1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) tak, že priznal žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa § 259 CSP priznal štátu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. mája 2021 sp. zn. 27Co/73/2020-625 podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil žalobkyňou napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 251 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou odvolateľky o nesprávnom právnom závere súdu prvej inštancie, ktorým odôvodňoval zamietnutie žaloby o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu tým, že „...právni predchodcovia žalobkyne rovnako ani žalobkyňa neboli dobromyseľní, pretože museli vedieť vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, že pozemkom, ktorým chodili, im nepatrí...“, nakoľko toto skutkové zistenie nebolo v tomto spore dôležité, pretože ho jednak nikto nerozporoval a za ďalšie práve opak, že žalobkyňa a jej predchodcovia vedeli, že im pozemok nepatrí je predpokladom nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré sa vždy viaže k cudzej veci, teda k veci, ktorá nepatrí vlastníkovi panujúcej nehnuteľnosti. Odvolací súd sa stotožnil aj s námietkou odvolateľky o nesprávnom závere súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na jej strane na podanej žalobe. Súhlasil s ňou prednesenou argumentáciou o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu práva cesty, ktoré nie je zapísané v katastri nehnuteľností a je rušené a spochybňované aktívnou činnosťou žalovaných, ktorí jej bránia v používaní i udržiavaní cesty. Odvolací súd mal za to, že bez tohto určenia by bolo právo žalobkyne ohrozené a jej právne postavenie neisté (porovnaj R 17/1972), rozhodnutie o predmetnej žalobe vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu.

2.2. Aj napriek uvedeným nesprávnostiam v právnom posúdení veci súdom prvej inštancie (viď predchádzajúci bod 2.1.) odvolací súd považoval jeho rozhodnutie za vecne správne, keď zamietol žalobu z dôvodu nepreukázania dobromyseľnosti žalobkyne resp. jej právnych predchodcov so zreteľom k spôsobilému dôvodu nadobudnutia vecného bremena práva cesty. Poukázal na právny názor Nejvyššího soudu ČR v rozsudku z 31. augusta 1987, sp. zn. 3Cz/42/87 (teda v čase spoločnej československej právnej úpravy vecných bremien, ktorá je v podstatných bodoch rovnaká ako súčasná

slovenská právna úprava), podľa ktorého „k naplneniu dobrej viery nepostačuje faktický výkon práva“. K naplneniu dobrej viery samo osebe nestačí, keď tvrdené právo k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané bez toho, aby vlastník v jeho výkone bránil, prípadne, že bolo realizované od nepamäti napríklad aj inými obyvateľmi obce a pod. Samotná okolnosť, že sa niekto správa spôsobom, ktorý naplňuje možný obsah práva zodpovedajúci vecnému bremenu, ešte neznamená, že je tiež oprávneným držiteľom tohto vecného práva, a to ani v prípade, že jeho zásah do vlastníctva iného bol predchádzajúcim vlastníkom trpený alebo dokonca výslovne povolený. Cez cudzí pozemok možno prechádzať na základe rôznych právnych dôvodov; môže ísť napríklad o záväzkový vzťah, môže ísť o výprosu (vlastník pozemku prechádzanie iných osôb cez pozemok trpí bez toho, aby im k tomuto prechádzaniu vzniklo nejaké právo), alebo môže ísť o užívanie cudzieho pozemku ako účelovej komunikácie.

2.3. Odvolací súd s poukazom na podania žalobkyne, ktoré produkovala od počiatku konania (vyjadrenie z 2. februára 2018, odvolanie z 1. júla 2020, vyjadrenie z 15. júla 2020, vyjadrenie z 26. augusta 2020) usúdil, že sa pri uchopení držby domnievala a aj v súčasnosti domnieva, že sporný pozemok patrí vlastnícky obci a že predmetná cesta na spornom pozemku slúžila na chôdzu a jazdu tiež iným fyzickým osobám, verejnosti a teda je a bola spoločne užívaná ako verejná komunikácia (obecná cesta). Rovnaký záver (o presvedčení, že pozemok parc. ČKN č. XXXXX/X bol spoločne užívanou verejnou cestou) napokon vyplynul aj z výsluchu svedkov, ako správne skonštatoval súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Takýto žalobkyňou tvrdený titul „spoločne užívaná verejná cesta“, však nie je spôsobilým dôvodom nadobudnutia práva z vecného bremena a vedomosť žalobkyne, že práve takýto titul jej a jej právnym predchodcom svedčí, objektívne vylučuje jej ako aj jej právnych predchodcov dobrú vieru o možnom nadobudnutí práva zodpovedajúceho vecnému bremenu - práva cesty

2.4. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne v napadnutom rozsudku rozoberal podmienky vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu aj podľa uhorského obyčajového práva a zákona č. 141/1950 Zb., nakoľko žalobkyňa žalobu formulovanú jej advokátom postavila na tom skutkovom základe, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého sa žalobou domáha, nadobudli už jej právni predchodcovia a ona ho získala spolu s nadobudnutím „oprávnenej“ nehnuteľnosti - rodinného domu súp. č. XXX. Ako právny titul v žalobe uvádzala „súhlas predchádzajúceho vlastníka pozemku, ku ktorému sa domáha určenia práva prechodu o tom, že vlastníci tohto rodinného domu, teda rodina I. tadiaľ právo prechodu má“, ktorý podľa nej „nepochybne musel existovať, pretože iný prístup k stavbe domu nebol“. Svoje presvedčenie o vzniku vecného bremena opierala žalobkyňa v žalobe o tvrdenie, že právo cesty vykonávali jej predchodcovia najneskôr od roku 1937 nerušene a pokojne, a že muselo existovať privolenie vlastníka zaťaženého pozemku. Ako však už bolo uvedené, žalobkyňa vo svojich podaniach formulovaných ňou osobne doplnila skutkový základ tak, že túto cestu užívali jej právni predchodcovia spolu s inými obyvateľmi lazov spoločne ako verejnú komunikáciu (obecnú cestu), šlo o spoločne užívanú účelovú komunikáciu (verejnú cestu), z čoho odvodzuje titul nadobudnutia tohto práva. Tvrdený titul však so zreteľom ku všetkým okolnostiam vylučuje dobromyseľnosť o nadobudnutí práva vecného bremena, preto nie je spôsobilým titulom nadobudnutia práva z vecného bremena. K vydržaniu práva vecného bremena právnymi predchodcami žalobkyne za účinnosti uhorského obyčajového práva, by tak aj v prípade dobromyseľnosti, ktorá však nebola zistená, dôjsť nemohlo, pretože od roku 1937, kedy bol postavený rodinný dom v súčasnosti označený súp. č. XXX, v prospech ktorého sa žalobným návrhom žalobkyňa domáha určenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a ktorý rok sama žalobkyňa v žalobe označuje za počiatok výkonu práva cesty, požadovaná vydržacia doba 32 rokov neuplynula. Žalobkyňa v priebehu konania zmenila svoje skutkové tvrdenie aj ohľadom počiatku výkonu práva vecného bremena právnymi predchodcami a označila skorší rok 1896. S týmto zmeneným skutkovým tvrdením odvolací súd ako s počiatkom výkonu požadovaného práva vecného bremena nesúhlasil, pretože v novotvrdenom čase ešte neexistovala panujúca nehnuteľnosť, nebol postavený rodinný dom, v prospech ktorého žalobkyňa vo svojej žalobnej žiadosti žiada určiť vecné bremeno. Odvolací súd vzhľadom na vyššie žalobkyňou tvrdené skutočnosti, že všetci obyvatelia lazov ako aj iní užívali predmetný pozemok ako obecnú cestu teda spoločnú verejnú komunikáciu, ktorý pozemok obec vydržala, nemal preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by mohli založiť dobrú vieru žalobkyne resp. jej predchodcov v oprávnenú držbu ani za účinnosti zákona č.

141/1950 Zb. aj za účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. Poukazujúc na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3MCdo/7/2008) ohľadom dobrej viery žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov pre vydržanie vecného bremena odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa netvrdila žiadny spôsobilý právny dôvod výkonu práva vecného bremena po zákonom vyžadovaný čas a v priebehu konania žiaden taký dôvod ani nebol zistený. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 251 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie z dôvodu, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

3.1. Vádu zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP) videla v nesprávnej interpretácii dôkazu -výsluchu svedka Y. I.X. I. pred súdom prvej inštancie dňa 15. augusta 2017, pretože táto interpretácia dôkazu odvolacím súdom nie je v súlade s obsahom tohto dôkazu a argumentácia odvolacieho súdu, že právní predchodcovia žalobkyne využívali predmetnú cestu len ako verejnú, tak ako iní obyvatelia lazú je prekvapujúca a nezodpovedajúca obsahu tohto dôkazu. Súčasne bol tento dôkaz nesprávne odvolacím súdom vykladaný v súvislosti s dôkazom - výsluchom svedkyne Q. vlastne na spochybnenie dobromyseľnosti výkonu práva prechodu s poukazom na to, že túto cestu využívali aj iní obyvatelia lazú čo nesvedčí o dobrej viere právnych predchodcov žalobkyne. pri výkone práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Žalobkyňa poukázala na čestné vyhlásenie p. Q. zo dňa 2. novembra 2017, že pán D. dal ústny súhlas na používanie jeho pozemku - t. j. parc. č. XXXXX/X ako prístupovú cestu aj k domu pána I. a aj k domu č. s. 449, ktorý vlastnili jej rodičia. Žalobkyňa ďalej namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko ani odvolací súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou poukazujúcou na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 63/06-27 z 29. mája 2009 (správne malo byť III. ÚS 63/09-27 z 26. mája 2009 - pozn. dovolacieho súdu), ktorý sa zaoberal výkladom držby bona fides v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva a ktorý bolo podľa názoru žalobkyne možné použiť aj pri výklade inštitútu držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, teda práva cesty, resp. služobnosti cesty podľa dobovej terminológie.

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa jej názoru je nesprávny právny názor, že nepreukázala svoju dobromyseľnosť, resp. jej právnych predchodcov k spôsobilému nadobudnutiu vecného bremena práva cesty, nakoľko už z obsahu žaloby je zjavné, že svoje právo na využívanie práva prechodu odvodzuje od práva nadobudnutého jej právnymi predchodcami a jeho následným zákonným prechodom na žalobkyňu z titulu kúpy tzv. panujúcej nehnuteľnosti, teda nehnuteľnosti pre riadne užívanie ktorej bolo toto právo nevyhnutné. Keďže vlastnícke právo k nehnuteľnosti - rodinnému domu a pozemku nadobudla kúpou v roku 1989, tak ako právna nástupkyňa pokračovala v práve zodpovedajúcom vecnému bremenu, teda v práve prechodu peši i povozmi tak ako toto právo nadobudli vydržaním jej právní predchodcovia, rodičia I. I. Ľ. I. a manželkou. K posúdeniu vzniku vecného bremena na parc. č. XXXXX pred rokom 1951, teda za účinnosti obyčajového práva platného na Slovensku žalobkyňa uviedla, že medzi vtedajšími vlastníckmi nehnuteľností parc.č. XXXXX - dom č. 786 s dvorom a to Ľ. I. s manželkou a vlastníkom parc. č. XXXXX W. D.L. bola uzavretá dohoda, predmetom ktorej bolo trvalé právo cesty cez parc. č. 12780 pre vlastníka parc.č. XXXXX dom č. 786 s dvorom, o ktorej povedal Ľ. I. svojmu synovi I. I. s tým, že toto právo bolo dohodnuté ešte dávno pred stavbou nového domu na základe stavebného povolenia z roku 1937. Žalobkyňa uviedla, že dôkaz o právnom titule vzniku práva prechodu ako vecného práva - služobnosti prechodu bol súdu predložený spolu so žalobou vo forme čestného vyhlásenia Y. I. I. a uvedené vyplýva i z jeho výpovede pred súdom prvej inštancie dňa 15. augusta 2017. Svedecká výpoveď Y. I. I., ktorého rodičia namiesto starého domu na parc. č. XXXXX postavili v roku 1937 dom nový, a to so súhlasom, resp. bez námietok právnych predchodcov žalovaných - rodiny D.L. s jedinou prístupovou cestou práve cez ich parc. č. XXXXX, má podľa žalobkyne tiež zásadný význam pre posúdenie nesprávnosti právneho názoru odvolacieho súdu pri posudzovaní podmienok vydržania

práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (služobnosti cesty) podľa práva platného na Slovensku pred 1. januárom 1951. Odvolací súd v ods. 22. odôvodnenia rozsudku zaujal právny názor, že k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu právnymi predchodcami žalobkyne za účinnosti uhorského obyčajového práva nemohlo dôjsť ani v prípade dobromyseľnosti držby, ktorá podľa jeho názoru nebola zistená, pretože od roku 1937 kedy bol postavený rodinný dom v súčasnosti č. XXX a ktorý rok označuje žalobkyňa za počiatok výkonu práva cesty požadovaná vydržacia doba 32 rokov neuplynula. Aj v prípade, ak by počiatok výkonu práva bol skorší rok 1869 ako žalobkyňa uvádzala, odvolací súd nesúhlasil s počiatkom výkonu práva, pretože v tom čase neexistovala panujúca nehnuteľnosť - nebol postavený rodinný dom v prospech ktorého žiada určiť vecné bremeno. Vyššie uvedený právny názor odvolacieho súdu považuje žalobkyňa taktiež za nesprávny, ktorý nevychádza z poznania prameňov práva účinného tak v Uhorsku pred rokom 1918 ako aj na Slovensku po tomto období až do nadobudnutia účinnosti tzv. stredného Občianskeho zákonníka.

3.3. V súvislosti s nesprávnym právnym názorom odvolacieho súdu žalobkyňa poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. II. ÚS 484/2015, podľa ktorého pri výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať „či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec (v jej prípade právo) poctivým spôsobom nadobudol, pričom za taký spôsob nadobudnutia treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi“. V právnom názore odvolacieho súdu a právnom názore obsiahnutom v uvedenom ústavnom náleze videla žalobkyňa zásadný rozdiel, nakoľko (1) odvolací súd preferoval podporu ochrany vlastníctva pred dlhodobou nerušenou držbou práva, teda reštriktívny výklad inštitútu držby, (2) v súlade s uhorským právom i judikátom Kurie č. 1121/1889 nebol podľa nálezu ústavného súdu podmienkou držby právny dôvod a k vydržaniu postačovala 32 ročná držba bona fides, pričom podľa názoru odvolacieho súdu treba preukázať užívanie práva cesty spôsobom držby (ods. 22. odôvodnenia rozsudku), (3) právny názor odvolacieho súdu prakticky vylučuje možnosť vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu s poukazom na požadovanie preukázania iustus titulus, resp. preukázanie užívania cesty spôsobom držby, teda že právny predchodca používal cestu cez pozemok ako právo zodpovedajúce vecnému bremenu, (4) nesprávna argumentácia odvolacieho súdu opakovaným poukazovaním na judikatúru Najvyššieho súdu ČR a to pre odlišnosť právnej úpravy i právnej praxe na území Čiech (Rakúska) a v Uhorsku resp. na území Slovenska za účinnosti práva platného na Slovensku pred rokom 1951.

3.4. Pokiaľ ide o držbu bona fides, žalobkyňa poukázala na výklad tohto inštitútu v súvislosti s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 63/09-27 z 26. mája 2009, podľa ktorého nebol dobromyseľný ten, kto pri začiatku svojej držby vedel, že právo do držby vstúpil bezprávne. Pri skutočnej držbe sa vždy aj podľa obyčajového práva platného na Slovensku resp. v Uhorsku predpokladalo, že je po práve a opak sa musel dokazovať. Podľa uvedeného nálezú ústavného súdu ten, kto popiera dobromyseľnosť držby práva má dôkazné bremeno preukázania nedobromyseľnej držby práva, pričom v danom prípade dôkazné bremeno žalovaní vo vzťahu k prezumovanej zákonnej domnienke dobromyseľnosti držby práva, neuniesli, s čím sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí úplne opomenul zaoberať. Rovnako za nesprávny označila žalobkyňa právny názor odvolacieho súdu v bode 22. odôvodnenia rozsudku, keď nesúhlasila s tvrdením, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu nadobudli jej právní predchodcovia ešte v období pred postavením rodinného domu, ktorý odkúpila, pretože neexistovala panujúca nehnuteľnosť, nebol postavený rodinný dom v prospech ktorého žiadam určiť vecné bremeno. Žalobkyňa uviedla, že z petitu žaloby je zrejmé, že nežiada určiť vecné bremeno v prospech panujúcej nehnuteľnosti - rodinného domu, ale aj pozemku na ktorom je rodinný dom, postavený, teda v prospech nehnuteľností zapísaných v LV č. XXX pre kat. úz. A. S., teda aj v prospech vlastníka parc. č. CKN XXXXX zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 295 m² ako parc. č. CKN XXXXX/X orná pôda vo výmere 166 m². Za nesprávny právny názor považovala aj názor odvolacieho súdu v tom, že pokiaľ neuplynula 32 ročná vydržacia doba do 1. januára 1951, nemohlo dôjsť k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, nakoľko následná právna úprava Občianskym zákonníkom č. 141/1950 Zb. vyžadovala iustus titulus - teda právny titul na vstup do dobromyseľnej držby. Žalobkyňa uviedla, že z účelu právnej úpravy vo vzťahu k podmienkam vydržania a skrátenia vydržacej doby na 10 rokov nemožno prisvedčiť právnomu názoru odvolaciemu súdu, že po 1. januári 1951 už nemohla plynúť vydržacia doba pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému

bremenu napriek jeho držbe a výkonu, pretože nie je preukázaný právny dôvod držby vyžadovaný novou právnou úpravou. Tento názor odvolacieho súdu je podľa žalobkyne nielen v rozpore s vyššie uvádzanými nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale i so samotným účelom inštitútu vydržania, teda prostredníctvom neho zosúladiť dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Preto zákonodarca v § 145 ods. 2 zákona č. 140/1951 Zb. stanovil právnú domnienku oprávnenej držby, ktorá podľa žalobkyne nebola vyvrátená zo strany žalovaných, nakoľko vlastníci pozemku stavebné povolenie na nový dom v roku 1937 podpísali, súhlasili so stavbou a teda boli prinajmenšom uzročením aj s právom prechodu cez ich pozemok k nehnuteľnostiam mojich právnych predchodcov, inak by sa na nehnuteľnosti dostať nedalo. Žalobkyňa uviedla, že táto okolnosť zostala nepovšimnutá zo strany odvolacieho súdu, hoci nepodpísaním stavebného povolenia pre Ľ. I. a manželku mohli a mali vyjadriť vlastníci pozemku zaťaženého právom cesty svoj nesúhlas a zamedziť tak vykonávaniu tohto práva prechodu cez ich pozemok vlastníckmi nehnuteľnosťami, teda stavebníkom. Takýto nesúhlas by bol spôsobilým vyvrátiť domnienku o dobromyseľnosti držby práva prechodu (služobnosti prechodu). Z vyššie uvedených dôvodov navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 27Co/73/2020-625 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že sa v celom rozsahu pridŕžajú svojich vyjadrení už prezentovaných v konaní, žalobkyňa v rámci dovolania nepredložila žiadne argumenty, ktoré by už neboli zodpovedané v rozhodnutiach súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Žalovaní boli toho názoru, že súdy nižšej inštancie dospeli na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam, že žalobkyňa v konaní nepreukázala, že pri kúpe nehnuteľností nadobudla aj nejaké práva k spornému pozemku. V konaní nebolo ani preukázané, že by takéto práva mal prevodca, od ktorého žalobkyňa svoj rodinný dom nadobudla. Pokiaľ žalobkyňa poukazuje na to, že otec prevodcu p. I. (resp. jeho predchodca) pravidelne cez sporný pozemok chodil a tento pozemok používal, toto právo mohol mať na základe súhlasu od vlastníka výlučne ako osoba (in personam), nakoľko žiadnym spôsobom nebolo v konaní preukázané, že by niektorý z vlastníkov sporného pozemku zriadil takéto právo v prospech vlastníka stavby (in rem). Právo k cudziemu pozemku do roku 1992 podľa vtedy platnej legislatívy bolo možné zriadiť len zmluvou. Sporný pozemok (pare. ČKN č. XXXXX/X, k. ú. A. S.) prešiel do vlastníctva štátu správe LESOV SR, š. p.) v roku 1988, pričom pri prevode vlastníctva na štát nebol zaťažený žiadnym právom tretích osôb. Nehnuteľnosť bola od roku 1988 predmetom socialistického vlastníctva, ku ktorému podľa ustanovenia § 135a ods. 3 Občianskeho zákonníka účinného do 31. decembra 1991 nebolo možné nadobudnúť vlastníctvo a ani iné právo vydržaním k veci. Žalovaní ďalej uviedli, že žalobkyňa v tomto konaní nepreukázala naliehavý právny záujem na určení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Sporný pozemok neústi priamo k verejnej komunikácii, prístup k nemu je možný len cez ďalšie (iné) pozemky, ktoré sú vo vlastníctve tretích osôb a žalobkyňa v konaní nepreukázala, že sa s vlastníckmi týchto pozemkov dohodla. Argumentácia, že tadiaľ chodia všetci, nepostačuje. Pokiaľ by súd žalobkyňu svojim rozhodnutím priznal právo, ktorého sa v konaní domáhala, následkom by mohli byť ďalšie súdne spory v súvislosti s právami k ďalším pozemkom, cez ktoré je prístup k spornému pozemku. Žalovaní sa v celom rozsahu stotožnili s rozhodnutiami súdov nižších inštancií a navrhli dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietnuť, resp. nedôvodné podľa § 448 CSP zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej

alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V posudzovanom prípade žalobkyňa, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, namietala nesprávne hodnotenie dôkazov odvolacím súdom, ako aj nedostatočné vysporiadanie sa s uplatnenými odvolacími dôvodmi odvolacím súdom.

11. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Dovolací súd v súvislosti s argumentáciou dovolateľky týkajúcou sa nedostatkov v procese hodnotenia dôkazov (vo vzťahu k výpovedi svedka Y. I. a svedkyne Q.) uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle,

ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, v posudzovanom spore však dovolací súd takúto vadu nezistil. Oboznámiac sa s výpoveďou svedka Y. I. tak, ako je zachytená v zápisnici o pojednávaní a zisteniami z nich vyplývajúcimi prezentovanými súdmi nižších inštancií v dôvodoch svojich rozhodnutí (viď bod 11. rozsudku súdu prvej inštancie) dovolací súd nemôže dať za pravdu dovolateľke, že „interpretácia týchto dôkazov“ odvolacím súdom nie je v súlade s ich obsahom. Svedok Y. I., právny predchodca žalobkyne vo svojej výpovedi v podstate uviedol, že nevie o žiadnej písomnej dohode o využívaní „spornej cesty“, v rozhodnom čase bol malý chlapec. „...Prístupovou cestou chodili aj jeho starí rodičia aj roľníci, lebo išlo o laz, kade chodili roľníci vtedy, keď potrebovali. Takto to bolo zaužívané preto, lebo takto sa na laze žilo...“. Výslovil domnienku, že „...medzi susedmi bola dohoda, aby mohli prechádzať touto prístupovou cestou...“. Obdobne skutočnosti uviedla aj svedkyňa Q.Ě. vo svojom vyhlásení zo dňa 2. novembra 2017 a v odpovediach na otázky súdu (viď bod 46. a 47. rozsudku súdu prvej inštancie), S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že preskúmaním posudzovaného spisu nezistil v rámci zisťovania skutkového stavu veci konajúcimi súdmi výskyt ústavnoprávneho deficitu, súdy nižších inštancií postupovali pri formulovaní svojich záverov v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti.

14. Žalobkyňa ďalej namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko ani odvolací súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou poukazujúcou na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 63/06-27 z 29. mája 2009 (správne malo byť III. ÚS 63/09-27 z 26. mája 2009 - pozn. dovolacieho súdu), ktorý sa zaoberal výkladom držby bona fides v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva a ktorý bolo podľa názoru žalobkyne možné použiť aj pri výklade inštitútu držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

15. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

16. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

17. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

18. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

19. Dovolací súd akcentuje, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke

úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

20. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (viď § 387 ods. 1 až 3 CSP). V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

21. Dovolací súd tiež poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2018 sp. zn. III. ÚS 314/2018, podľa ktorého odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP.

22. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že aj keď sa nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že „právni predchodcovia žalobkyne rovnako ani žalobkyňa neboli dobromyseľní, pretože museli vedieť vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, že pozemkom, ktorým chodili, im nepatrí“, pretože žalobkyňa uvedené nikdy netvrdila, a taktiež s nesprávnym záverom súdu prvej inštancie „o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na podanej žalobe“, napriek tomu považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, nakoľko výsledky vykonaného dokazovania odôvodňovali „správnosť záveru o nepreukázaní dobromyseľnosti žalobkyne resp. jej právnych predchodcov so zreteľom k spôsobilému dôvodu nadobudnutia vecného bremena práva cesty“.

23. Takéto odôvodnenie zisteného skutkového stavu a závery z neho vyplývajúce dovolací súd považuje za dostatočne objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. V súvislosti s námietkou dovolateľky týkajúcou sa ignorácie ňou uvádzanej odvolacej argumentácie ohľadom výkladu inštitútu držby bona fides v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 63/06-27 z 29. mája 2009 najvyšší súd v prvom rade považuje uviesť, že žalobkyňa v dovolaní uviedla nesprávne číslo rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré sa na danú vec nevzťahuje. Pokiaľ mala na mysli nález č. III. ÚS 63/09-27 z 26. mája 2009, týkajúci sa vydržania vlastníckeho práva nehnuteľnosti podľa občajového práva platného na území Slovenska do 31. decembra 1950, dovolací súd poukazuje na bod 21. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v ktorom sa odvolací súd vysporiadal s podmienkami vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa uhorského občajového práva a zákona č. 141/1950 Zb. Z uvedeného je teda celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 CSP.

24. S poukazom na uvedené žalobkyňa preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa názoru dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní, čo jasne a presvedčivo vyplýva z jeho rozhodnutia.

25. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 3Cdo/105/2018, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

26. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

27. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP, dovolanie žalobkyne preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

28. Následne dovolací súd pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP, keďže podľa názoru žalobkyne je jej dovolanie prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

29. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

30. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObdo/2/2020 a tiež 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019).

31. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

32. Z obsahu dovolania žalobkyne je zrejmé, že žalobkyňa zastúpená kvalifikovaným právny zástupcom (advokátom) uviedla z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu ňou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorým podľa ich názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizovala a nenaformulovala právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, spôsobom, ako to požaduje konštantná judikatúra dovolacieho súdu. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v právnej otázke splnenia jednej zo základných zákonných podmienok vydržania, a to dobromyseľnosti žalobkyne a následne polemizovala s vyhodnotením skutkových zistení týkajúcich sa (ne)preukázania dobromyseľnosti žalobkyne resp. právnych predchodcov žalobkyne a (ne)uplynutia vydržacia doby na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu Žalobkyňa svojimi argumentami vyjadrila len svoj nesúhlas s vyhodnotením skutkových okolností a na to nadväzujúcim právnym posúdením veci odvolacím súdom.

33. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa ustálila v závere, že samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

34. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol z časti podľa § 447 písm. c) CSP z dôvodu jeho neprípustnosti a z časti podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

35. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.